СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 3. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 5. січня, 1927.

VOL. XXXV. No. 3. Jersey City, N. J., Wednesday, January 5. 1927. THREE CENTS

СЕНАТОР КРИТИКУЄ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ В НІКАРАҐВІ

ҐВІЛЕР ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ВИЙСК ЗІ СЕРЕДНЮЇ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН, 3. січня. — Сенатор Ґвілер, демократ з Монтани, предложив у конґресі резолюцію, домагаючуся від американського уряду відкликання американських маринарів, висаджених там адміралом Латимером для охорони американських горожан і їх маєтків.

Ґвілер заявив у своїй промові, що Злучені Держави своїм висадженнєм військ поломали невтральність Нікараґви та завели в Середній Америці балканські умови. Він заперечує, буцімто Американцям або їх маєткам грозила яканебудь небезпека. Він упевняє, що правно вибраним кандидатом є Сакаса, проти котрого виступила Америка, а не Діяс, котрого Америка поперла збройною силою.

Резолюція Ґвілера викликала велику сензацію. Уряд ще не відповів на неї, а секретар стейту Келог заповів, що відповідь на неї дасть аж президент Кулидж підчас своєї тижневої конференції з ґазетярами.

УРЯД СТОЇТЬ ПЕРЕД БОРОТЬБОЮ В КОНҐРЕСІ ЗА ПИТАННЄ БУДОВИ КРУЖЛЯКІВ.

ВАШИНҐТОН, 3. січня. — В конґресі внесено нині проєкт закона про уповноваженнє уряду зужити суму 314 міліонів долярів на будову нових кружляків.

Уряд, як відомо, хоче лишень уповноважнення до будови, тоді як противники адміністрації хочуть, щоби уряд був не лишень уповноважений, але й зобовязаний вибудувати ухвалені кораблі. З того приводу заноситься на цікаву боротьбу межи конґресом а урядом.

КОНҐРЕС ПЯТНУЄ ДЕНАТУРОВАННЄ АЛЬКОГОЛЮ ОТРУЯМИ.

ВАШИНҐТОН, 3. січня. — Першою справою, яку взяв під увагу конґрес, зібравшися на засіданнє після святочної перерви, була справа отруї в алькоголічних напитках. Сейчас цілий ряд конґресменів виступив проти уряду за його „троєнне людий". Уряд пятнувано як вбийника. Бесідники називали урядників ріжних прогибіційних товариств кровожадними фарисеями. В конґресі появилося рівночасно кілька проєктів законів, зборонюючих урядови додаванє отруї до напитків для денатурования алькоголю.

УРЯД НА СЛІДІ ПАЧКАРСЬКОЇ ШАЙКИ?

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Місцеві митові урядники найшли нині на Франці Тілемані, моряку одного бельґійського корабля, шнурок перел, що вартує 125 тисяч долярів. Моряка арештовано. Уряд догадується, що моряк належить до широко розгалуженої шайки міждержавних пачкарів дорогоцінностий, та веде в тому напрямі пильне слідство.

УВІЛЬНИВ З ВЯЗНИЦІ, БО ВЯЗНИЦЯ ХОЛОДНА.

МІЯМІ, Флорида, 3. січня. — Суддя Стовнмен, начальник поліційного суду сього міста, випустив з вязниці 9 вязників, бо міямська вязниця така холодна, що вона не надається для вязнення.

ПОСОЛКА ПРО БУДУЧУ НУТРІШНУ ПОЛІТИКУ АНҐЛІЇ.

НЮ ЙОРК, 3. січня. — Маргарета Бондфілд, посолка до англійського парляменту з робітничої партії, виголосила тут відчит про політику Анґлії. В своїм відчиті посолка заповіла, що будуча політична боротьба в Анґлії буде розігруватися знова межи двома партіями. Ліберальна партія саме зникне зовсім з політичного овиду Анґлії, оставляючи лишень консервативну й робітничу партію.

Вона предсказувала теж, що за короткий час в англійськім парляменті буде не 6 жінок, як є тепер, але кількадесять. На її думку, слідуючий уряд Анґлії надасть жінкам повну рівноправність. Вона говорила, що жінки не займають ніякого спеціяльного становища, але діяться в своїх опініях, як мущини.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС В КАЛІФОРНІЇ.

НАЛЕХІКО, Каліфорнія, 3. січня. — Коло опівночи далися нині відчути знова чотири сильні потрясення землі, яким товаришив підземний гуркіт. Потрясення чути було в цілій долині Імперіял. Потрясення не зробили ніякої маєткової шкоди.

В Мексико почалися вибухи гори Блек Мут, вульканічної гори, що лежить 40 миль від границі. Гора почала викидати хмари пари й диму. Вибухи почалися рівночасно зі землетрусами.

ПОВСТАННЯ В МЕКСИКО.

МЕКСИКО, 3. січня. — Сподіваних нових подій з приводу перебирання нафтових теренів урядом Мексика не було.

Зі середної части Мексика доносять про нові рухи збройних банд, оперуючих проти федерального уряду. Після донесень ґазет, найбільший відділ оперує коло міста Сан Франціско дель Рінкон, що лежить у стейті Ґванахвато. Банда нападає на почтові уряди й приватних купців. Помагати їй мають загорілі прихильники католицьких епископів, підбурених проти уряду за його церковну політику.

Різдвяна Коляда для Рідної Школи.

Всі збірки на Рідний Край, які переводимо в Америці з нагоди Різдвяної Коляди, призначені на Рідну Школу в краю, себто на поширення науки між нашим народом, на ту ціль, яка збудує кращу будучність нашому народови.

Тому повинні ми памятати на те, щоби:

В кождій місцевости, де тільки живуть Українці, була обовязково зорґанізована й переведена в січни 1927 р. Різдвяна Збірка на допомогу Рідній Школі в старім краю та щоби та Різдвяна Коляда була вислана до краю через:

„Obyednanye". P. O. Box 411. Philadelphia, Pa.

ДВА ІМПЕРАТОРИ.

ЛОНДОН, 1, січня. — Анґлійський король Юрій надіється спокою і добробуту в новім році, а „імператор" Кук, який повернув з Росії, заповідає, що спокою не буде, бо як може бути спокій, коли майнерські робітники змушені довше працювати і за меншу платню як було досі.

ЖІНКИ КРИМІНАЛЬНИМИ КОМІСАРАМИ.

З нагоди великої поліційної виставки в Берліні довідались ширші круги, що берлінська поліція приняла кілька жінок до своєї служби, що правда, лише на пробу. Як услівя приняття є вимагана середня школа (німецький ліцей, який відповідає середній ґімназії) та учительський іспит соціяльної опіки. Кандидатки відбувають піврічний курс т. з. кримінальних асистенток, на якому доповняють свою освіту наукою законів та теоретичними викладами з усіх ділянок, звязаним з тим новим для жінки знанням. Практика покаже, чи до своєї служби в поліції будуть жінки найкраще надаватися. Покищо покінчило цей курс шість жінок та від їх діяльности буде залежати, наскільки доступне й корисне буде це знання для жінки.

ГОЛЯНДСЬКІ ВЧЕНІ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ДОСЛІДЖЕННЯМИ УКРАЇНСЬКИХ ҐЕОЛОҐІВ.

Ґеольоґічний Комітет при ВУАН одержав листа від визначного геольоґа Ванберера з міста Ванґенґагена (Голяндія), в якому він прохає надіслати всі праці академика Тутківського та визначного ґеольоґа Німенкової, що працює в ВУАН. Ванберер відзначає великий інтерес голяндських вчених до геольоґічних досліджень, що провадяться на Україні.

ВИЛИВ ЗНИЩИВ МІСТО.

Наслідком катастрофальних виливів цілковито знищене індійське місто Маутля. Є понад 200 жертв в людях. Виливи знищили також частину бурманської залізної дороги.

ОХОРОНА ПРОХОЖИХ НА ВУЛИЦЯХ ВЕЛИКИХ МІСТ.

Надзвичайний зріст, повуличного руху у великих містах Західної Европи примусив звернути увагу на засоби охорони прохожих, яким при переході через вулиці загрожує справжня небезпека. Трамваї, автобуси, мотоцикли, а головно безліч авт, особливо на перехрещенню найбільших вулиць, майже не дають можливости переходу з одного боку вулиці на другий. Для того, щоб дати таку можливість та охоронити прохожих від небезпеки покалічення, в Празі (Чехи) робляться тепер спроби визначення для переходу вулиць спеціяльних білих охоронних пасм, перебування на яких є для прохожих майже безпечне, бо звільняє їх від обовязку ухилятися й давати дорогу для проїзду. Перші спроби дали задовольняючі наслідки і загальне число нещасних випадків на вулицях значно зменшилося.

ДІТОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ.

Останнього року зареєстровано на Україні 20.000 неповнолітних правонарушників, в порівнанні з попереднім роком більше на 4000. Дві третини всіх правонарушників дає місто. Незвичайно жахливим моментом є збільшення неповнолітних правонарушників зпосеред тих дітей, які мають родичів. Число цих правонарушників зросло до 46 проц. „Це говорить про те, що теперішна родина не доглядає дітей". Найбільше правонарушників у віці від 12 до 14 літ. Дівчата становлять 10 проц. всіх правонарушників. Щодо характеру злочинів то є тут всі злочини, що їх передбачає карний кодекс: крадіжи, озброєні рабунки, убивства, підпали і т. п. і навіть злочини, „що їх карний кодекс не передбачає, а саме: газардова гра то-що".

ЦІННИЙ ПОДАРУНОК ВУАН.

Член всесоюзного геольоґічного зїзду Пустовалов надіслав у подарунок геольоґічному кабінетови ВУАН цінну петроґрафічну колекцію, відбитку рослин на пісковиках Волині та інш.

ОЗВІРІННЯ.

Жахливі історі про здеґенерованих або злочинних типів, описувані в ряди-годи пресою десь з широкого світа, починають повторятись щораз ближче до нас. Варшава судитиме цими днями якогось Круліковського за порізану в кусні дівчину і передану у шкіряній валізі на сховище на залізниці. Порізана дівчина, залізниця і пакунок — повторилась серед нових таємних обставин між Коросном і Яслом. Сторожиха Каси Хорих у Яслі найшла в пивниці якийсь пакунок, де був кусень кадовба від шиї до ребер. Другу частину того самого тіла найдено на залізничім шляху біля Коросна. Бракує ще третя, найважніща частина: голова. Підозріння паде на якусь даму, що їхала цими днями на цій лінії з трьома пакунками, подібними, як найдені. Мала також спільника; звернула увагу кондуктора тим, що зміняла напрямок їзди. Покищо слідство не дало ніяких вислідків і злочин полишений здогадам: чи його підклад є сексуальний, чи є попросту вбивством матері, яка хотіла позбутись своєї дитини.

ПРОВОКУЮТЬ.

Одиноку у Львові українську народню школу ім. Шашкевича обсаджує польська влада учителями-Поляками. Останньо іменували учителем в тій школі свіжоспеченого ґімназійного матуриста Поляка. А скільки наших досвідчених педаґоґів ходить без посади?!

До ґімназії Василіянок прийшов обіжник льв. кураторії з 18. вересня, в якому поручається розділити науку всесвітньої історії від польської, починаючи з V кл. з тим, що першу можна вчити по українськи, другу муситься вчити по польськи.

Ходить о те, щоби історію Польщі вчити з підручника Фрідріха Лівицкого, в котрому між иншим наші війска з 1918/19 р. названо „банди українське".

Шануюча себе ґімназія і професори хіба не допустять, щоби українська молодь вчилася з такого підручника.

АНҐЛІЯ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ЛІҐИ ГИРСТА

ЛОНДОН, 3. січня. — Пропаганда американського ґазетного маґната Гирста в справі основання нової Ліґи Націй з народів, що говорять анґлійською мовою, не знайшла прихильного відгомону серед лондонської преси. Про Гирста кажуть, що він їде на злім конику, коли думає будувати таку Ліґу в цілі задержання світової рівноваги, бо це стара теорія, яка тепер не надається до застосовання. Другі підносять, що голос Гирста наробить Европі тільки клопоту, бо його проєкт готов зедиати сейчас весь славянський та латинський світ проти Анґльосасків. Анґлія не може ніяк відвернутися від Женеви, бо це знищило би всі ті мирові успіхи, які осянено по війні при так великих зусиллях.

ПОЗНАКИ НОВОЇ КРІЗИ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 3. січня. — Хоч як богато зробив Поанкаре для Франції як міністер фінансів, критикують його далі, а навіть закидують йому, що він прогайнував найкращу нагоду для стабілізації франка та нічого не зробив, щоби усунути безробіття і-доріжню. Та все те не торкає Поанкаре так глибоко як новорічне інтервю Бріянда, французького міністра заграничних справ. Папський нунцій підніс заслуги Бріянда біля мира і вручив йому з того приводу китицю квітів. Це вразило Поанкаре, який є як премієр шефом Бріянда. А до того Бріянд зазначив перед кореспондентами, що Льокарно було тільки продовженнєм того, що Бріянд започаткував ще в 1922 р. в Канах, а потім на конференції в Ґенуї, а чого йому не дали докінчити. Та його згадка відноситься до Поанкаре, який його повалив і прийшов на його місце з програмою острої руки проти Німеччини, з якою остаточно провалився.

Тепер Поанкаре хоче опонувати знова Бріяндови щодо цего, щоби згодитися на евакуацію Надренії. Після договору в Моґунції мала би бути Надренія евакувана аж в 1935 р. а Бріянд згідний зробити для Німеччини уступку і згодитися на скорший термін евакуації. Поанкаре знова цему противний. На тім тлі прийде до острих дебат на найблизшій парляментарній сесії, яка може потягнути за собою навіть крізу кабінету.

ЯК ПОВОДИТЬСЯ СЛУГАМ В РОСІЇ.

МОСКВА, 3. січня. — Після нового розпорядження совітів буде слугам поводитися краще як старій аристократії. Юнія означує для них точно годинн праці і плату. Кромі сего має за них господар чи господиня заплатити асекурацію і дати їм місяць вакацій, розуміється платних. Далі має мати слуга один день вільний кождого тижня і дістати від господарів два зимові убрання, два літні; 6 фартушків, дві пари черевиків, чотири пари панчіх і теплий плащ.

Коли слуга неграмотна, має вона мати вільний час, щоби ходити на науку. Колиб її примушувано робити понад обовязкові години, має вона право і обовязок повідомити про те юнію, яка за це господарів строго карає. Відпустити слугу можна тільки по важним причинам з тим, що треба давати їй ще через місяць утриманнє, заки вона знайде собі нове місце.

Юнія покарала вже господарів кількома наворотами дуже остро за недодержуванне сих приписів. Супроти цего хто тільки може позбувається служби, а виконує сам роботу.

ВИКРУЧУЄТЬСЯ НА ВСІ СПОСОБИ.

ПАРИЖ, 3. січня. — На парляментарній сесії, яка розпічнеться 11. січня, будуть розбирати ратифікацію воєнних довгів Франції. Кажуть, що Поанкаре є за ратифікацією з тим, щоби була ухвалена клявзуля, що Франція буде платити стільки, скільки одержить від Німеччини. Та загал взагалі є проти сплати довгів. Бувший президент Мілеранд виголосив недавно промову, в якій виразно заявив, що Франція не може сплачувати тих довгів. З другого боку винайшли Французи якийсь незаплачений Анґлією рахунок ще з часів Наполеона, який виносив в 1803 р. 4,000,000 золотих франків. Це була претенсія уряду до Анґлії за вижнивлення інтернованих в Верден Анґлійців. Анґлія ніколи цего рахунку не вирівнала, а коли почислити до цего довгу проценти, то довг той буде більший, чим теперішна претенсія Анґлії.

ТАКОЖ СВОГО РОДА КЛОПІТ.

БУКАРЕШТ, 3. січня. — Наближається Навечерє Різдва Христового, себто день, в якім після давного звичаю румунський король кидає хрест в воду, що символічно означає благословенство нації і нового року.

Король Фердинанд так хорий, що не може відбути процесії. Престолонаслідника Кароля нема і не знати, кому призначити ту почесть, о яку дуже побивається королева Марія, яка покинула анґліканську церкву, а перейшла на православє і могла би виконати ту функцію.

БОЯТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН, 3. січня. — Британські фабриканти автомобілів затрівожилися з приводу слухів, що в Америці повстала велика компанія, до якої ввійшли фабриканти американських автомобілів і які злучилися в тій цілі, щоби завалити лондонський ринок дешевими американськими автомобілями.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинока число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреси: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯКИМИ ОЧИМА ГЛЯДІТИ

Ми поміститли в нашім органі враження з подорожі по Радянській Україні. Такі описи будемо містити частійше, бо знаємо, що образами з над Дніпра цікавиться дуже кожна українська душа. Всі ми з запертим віддихом читаємо ті враження і всі ми з цілої душі тішимося, коли знаходимо в них дещо відрадного, що заповідає кращу долю, а може й нашу державну независимість.

Та всеж таки треба ставитися до тих всіх відомостей дуже осторожно. Добрі для нас вісти не треба перецінювати, а злі не пересаджувати. Треба розуміти, що ці всі оповідання, це здебільшого субєктивні враження одиниць. До таких належуть приміром враження проф. Студинського. Тому він богато пише про те, чого він сам не був в силі бачити, а тільки чув з оповідання других. З його вражінь можна віднести враження, що на Радянській Україні ідеальні порядки, що там є українська держава, на чолі якої стоять самі світлі Українці. А це тому, що він передає дуже часто те, що він хотів би бачити, а чого на ділі нема.

Враження Івана Корчинського подобають на більш обєктивні. З них виходить, що на Україні ще дуже важко жити під всяким оглядом, особливо для людей, які приїзджають з заходу. Подібно висказується і проф. Свенціцький, який подає, що зі сотки людей, яка виїхала би на Радянську Україну з заходу, більшість не могла би там жити і втікладі. Бо на Радянській Україні не тільки важкі умовини матеріяльні, але й великий упадок моралі і етики.

Та всетаки у всім йде там до кращого. І це мабуть та причина, чому Українці з земель, які під Польщею, так одушевляються тим, що бачуть на Радянській Україні. Бо під Польщею панує повна безвиглядність, а на Радянській Україні всюди можна добачити світлий луч до кращої будучности. Не є Радянська Україна самостійною державою в науковім розумінню слова. Є вона далі в лабах російської комуністичної партії, згл. її філіяли на Україні. Партія та керує далі цілою політикою українського уряду в Харкові. І хоч в Харкові в державному центрі маємо світлих і свідомих Українців, які бажали би Україні самостійности і відокремлення від Москви, то це є тільки побожні побажання тих одиниць і загалу українського народа, бо урядовий апарат як такий є ще в руках московських централістів. Стихія укр. бореться одначе з тою московською навалою, переводить українізацію і пне уряд до чимраз дальших уступків в бік усамостійнення України і ми віримо, що ту самостійність нарід здобуде. Тепер одначе її ще нема.

ПЕРЕВОРОТ У ЛИТВІ

Вчера, 17. грудня, стався державний переворот у Литві. Переворот зробила армія. Президент республики і кабінет міністерства арештовано. Новим президентом проголошено Сметону, який був президентом республики в рр. 1919—1920.

Европейська преса називає переворот коротко фашистським. Не треба думати, що литовський переворот є докладним виданням італійського фашизму. Словом „фашизм" характеризують тепер в Европі ріжні течії й рухи радикальні під національним оглядом і ворожі демократії, соціялізмови, большевизмови. Так і литовський переворот має свої особливости, спричинені місцевими відносинами. Про сі відносини скажемо кілька слів.

До останніх виборів, які були весною сього року, владу в Литві мали християнські демократи, яких треба схарактеризувати як партію націоналістичну, клерикальну і демократичну. Противники з ліва закидали їй недостачу демократизму. Національні меншости (Поляки, Німці, Жиди) закидали їй політику гніту над ними. В міжнародній політиці литовський уряд був звернений рішучо проти Польщі з приводу Виленського краю, що ставило його в дуже невигідне положення в Союзі Націй. Се заставляло його шукати опори поза Союзом Націй і тут хитався він між Німеччиною й Радянським Союзом.

Весняні вибори не дали християнським демократам більшости. До влади прийшла коаліція зложена з народніх соціялістів і соціялістичних демократів, — перші спиралися на біднійше сільське населення, другі на міське робітництво. Новий уряд поробив у внутрішній політиці деякі уступки національним меншостям. В Польщі почали сподіватися, що з сього може вийти польсько-литовська угода в справі Вильна. Одначе переворот Пілсудського налякав Литву приводом нового нападу Польщі на Литву і присорив заключення литовсько-радянського договору.

Серед сих відносин прийшов вчерашний переворот. Зі становища внутрішньої політики є він проявом невдоволення армії з політики коаліційного уряду, отже означує різкійше становище нового уряду з одного боку проти національних меншостий, з другого проти большевизму. Творці перевороту навіть сильнійше зазначують своє становище, заявляючи, що вони тому зробили переворот, щоб не допустити до большевицького перевороту, який приготовлявся, і випередити його.

Одначе особливе положення Литви спричиняє, що переворот має особливу міжнародню вагу.

Для Польщі, яка тільки жде нагоди, щоб завоювати Литву, переворот може бути для сього доброю нагодою. Як доносять з Варшави, Пілсудський заявляє, що коли тільки один волос упаде з голови якому Полякови в Литві, польська армія вмашерує до Литви „для охорони Поляків". При добрій волі Польща може знайти не один, а більше фактів, щоби мати причину вмашерувати на Литву. При тім Польща може змобілізувати армію більшу ніж ціле населення Литви, отже вислід польсько-литовської війни можна передбачити.

Забезпеченням проти вмашерування Польщі на Литву мав бути литовсько-радянський Союз. Але теперішний литовський уряд дуже різко зазначує свою ворожнечу до большевизму. Чи він з огляду на се продовжуватиме політику попереднього уряду в відношенню до Радянського Союза? Коли Польща вмашерує до Литви, чи супроти польської небезпеки не утвориться инший литовський уряд, який звернеться до Радянського Союза за помічю? При тім не треба забувати, що вмашеруванням Польщі до Литви рівновага на Сході Европи буде так сильно захитана, що Радянський Союз матиме повне право виступити проти польської акції.

Таким чином литовський переворот може дати привід до вмашерування Польщі на Литву, а се до польсько-радянського конфлікту і в результаті до великої війни на Сході Европи, в яку мусіли би вмішатися західні держави і яка стала би світовою війною.

Все се не мусить, але може статися. Литовський переворот кидає світло на непевне положення на Сході Европи й показує, як легко може розгорітися нова світова війна.

Прага, 18. грудня 1926.

Проф. др. М. Лозинський.

ГОЛОВНІ ПОСТАНОВИ КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ-КАТОЛИКІВ.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці, розваживши положення української греко-кат. Церкви в Америці, та перевівши на ту тему основну дискусію, виніс ось такі постанови:

1) В справі епископа д-ра Богачевського.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці стверджує, що наради зібраних делеґатів відбулися під одним кличем: „Ратуймо Українську Греко-католицьку Церкву в Америці від упадку. Ратуймо для добра самої Церкви, для добра української еміґрації і для добра цілого Українського Народа".

Виходячи з того становища, Конґрес осуджує допетерішну діяльність епископа д-ра Богачевського, уважаючи її за шкідливу, бо вона нищить Церкву, розбиває наші орґанізації, сіє роздори між нами, висуває брата проти брата, нехтує нашою традицією, нашим обрядом, нашим національним іменем і нашими національними геніями.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці прийшов до переконання, що епископ д-р Богачевський вже так знеславджений серед вірних нашої Церкви, що йому як епископові немає між нами місця, бо довший його побут між нами спричинить велику руїну для української греко-католицької Церкви в Америці. Через його поведення тисячі вірних покинуло греко-католицьку Церкву та перейшло до ворожих католицькій церкві таборів.

Супроти того зїзд представителів парохій просить Апостольську Столицю, щоби для добра Католицької Церкви негайно відкликала епископа д-ра Богачевського з Америки.

2) В справі обсаджування парохій.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці ухвалив, що на будуче українські гр.кат. парохії в Америці мають бути обсаджувані в той спосіб, що епископ предкладає громадам терно з кандидатів на парохів, а церковна громада вибирає своїм парохом одного з трех запропонованих.

При зміні священика, коли не заходить канонічна причина, епископ повинен взяти під увагу опінію більшости громади.

3) Справа іменовання епископа.

Супроти цего, що весь тягар удержання діецезії враз зі священиками і епископом лежить на вірних, конґрес Українців греко-католиків в Америці просить Апостольську Столицю, щоби будучим епископом був іменований один з трех кандидатів, яких предложить Апостольській Столиці збір українських греко-католицьких священиків і мірян.

4) Наші відносини до епископа д-ра Богачевського до часу його відкликання з Америки.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці ухвалює, що до часу, заки буде відкликаний з Америки епископ д-р Богачевський, український греко-кат. парохії:

а) Зривають всякі зносини з теперішним епископом;
б) Не приймають від него жадних зарядженъ;
в) Не платять катедратика і ніяких данин;
г) Не попирають акції будови духовного семинара.

5) Участь вірних в адміністрації діецезальним майном.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці ухвалює, що діецезія обовязана раз на рік складати публичний рахунок зі всіх приходів і розходів, щоби вірні мали перегляд стану маєткового діецезії.

6) Справа парохіяльних шкіл.

Конґрес Українців греко-католиків в Америці ухвалює, населення в життя шкільної комісії, зложеної з учителів і священиків, яка має перевести реформу парохіяльних шкіл, завести одну систему щодо шкільних підручників і способу навчання.

7) Назва Церков.

Конґрес Українців греко-католиків ухвалює, що назва нашої діецезії є: Українська Греко-католицька діецезія Злучених Держав Америки.

Назва поодиноких парохій: Українська Греко-католицька парохія в . . . . . .

8) Чартери.

Конґрес Українців Греко-католиків в Америці ухвалює, що чартери всіх церков мають бути однакові у всіх стейтах. Заряд церковним майном має бути під контролею тростісів, яких більшість мають становити світські люди, вибрані на парохіяльних мітинґах.

(Инші постанови Конґресу будуть подані в протоколі нарад).

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Отсим повідомляється всіх членів Українського Будівельно Позичкового Товариства (Ukrainian Building & Loan Ass'n), що річний мітінґ відбудеться в середу, дня 5-го січня, 1927, в галі У. Н. Дому, 367 St. Paul's Ave. Початок о год. 8-ій вечером. Проситься всіх членів прибути, бо будуть важні справи до полагодження. Буде здане справоздання і відбудесь вибір уряду і дирекції на рі 1927. 3

С. Гладкий, пред.
І. Підгорельський, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Г. Мальо.

БЕЗРОДИНИ

Після німецької перерібки перепов В. В—р.

1)

I.

Ганна мусіла продати свою корову. Був то сумний день для неї. Таж вона з малим Ільком так дуже любила гарну половуху з гладкою брунатною шерстию і білою латкою на самім носі і так знаменито їм жилося з нею! Щой-но Ілько ранком вискочить було з ліжка, що стояло в куті великої, чистої кухні, і уберся, а вже мати Ганна приносила йому повну мисчину спіненого молока. На полуденок і вечеру варила з него смачненьку юшку, а з гарного, з потоковотого масла зберегала все спорий кусень, щоби уділювати Ількови до бараболь та до хліба.

А тепер все перепначилося. На сніданок дістав кусень сухого хліба, на обід і вечеру бульбу з солию, а юшку пісну без ніяких. Та Ілько не робив собі з того нічого. Не жаль йому було за молоком та маслом, а жаль за половухою. Як то тішився він завсіди, коли принесе до обори трави або листя, котре вона особливо радо заїдала; як радо гонив він її по уздоріжах на пашу! Тепер стояла мала обора пусткою і не питав його приязний голос половухи, коли попри неї переходив.

Він гірко заплакав видячи, як купець пігнав його половуху. Вона не хотіла з ним іти, аж треба було її привязати до воза. Бідна корова раз в раз обертала голову і споглядала сумно назад своїми великими лагідними очима.

Домик, в якім жила мати з малим Ільком, стояв трохи осторонь від села, при самім гостинці. Мале подвіре і городець лежали за хатою, а за ними було кілька загонів засаджених бараболею. Хто бачив матір, що мешкала так самотно з малим Ільком в тім домику, міг був думати, що вона вдова; але так не було. Її муж жив; він був мулярем в столиці і не приходив ніколи домів. Від часу до часу присилав їй трохи гроша, який вона старанно щадила, і переказував їй, що здоров і має роботу. Однак колиб хто думав, що вона і її муж не могли погодитися в спільнім пожиттю, то дуже помилявбися. Вони себе взаїмно так любили, як муж і жена любитися повинні, але були бідні і мусіли тяжко працювати на житте. На сеї було за мало роботи для бідного Максима, тож він пішов до міста, де ніколи роботи не бракувало; він задумав лишитися там доти, доки буде здоров і зможе працювати, а опісля хотів повернути, щоби старі літа прожити в своїм домику при жінці.

Та инакше склалося, як ждалося. Одного осіннього вечера, коли на дворі було вже темно, а дощ див грубими каплями о вікна, застукав хтось до дверий, і чужинець, грубо покритий брудом, увійшов до кухні.

— Чи тут мешкає Ганна?

— Тут, тут, а що там такого? — спитала вона.

— Приношу вам вістку від вашого чоловіка. — Він вимовив тоті слова таким незвичайним голосом, що налякана Ганна аж руки заломила.

— Чейже йому ніяке нещастє не лучилося, що?...

— Таки нещастє, — вимовив чужинець повільно.

— Чи може умер? — крикнула Ганна.

— Ні, ні, не умер; але упав з руштовання і зломив собі обі руки.

— Обі руки!

— Так, обі, але одна вже вилічена, тай з другою незадовго так само буде. Я лежав в лічниці коло него і він, довідавшися, що я буду туди переходити, просив мене, щоби я вам подав тоту звістку. Але я мушу дальше в дорогу, бо вже пізно. — Чоловік натиснув шапку на чоло, обтулився сильно плащем і пішов дальше в дощеву ніч.

По таких невідрадних звістках прийшли ще прикрійші. Муж Ганни лежав довго в лічниці і вийшов з неї калікою; одно рамя мусів носити все вистросване, — зігнути не міг. Робота пропала раз на все. — Ну, коли окалічів при роботі, то підприємець мусить йому заплатити відшкодоване, так думали люди, так думав також бідний Максим, але не так думав будівничий. Він думав, що Максим сам був причиною того нещастя, і не хотів нічого дати. Максим пізвав його, але справа проволікалася довго і стояла много гроша, а Ганна мусіла згодом всьо вислати до міста, що давнійше заощадила.

— Як вже нема нічого иншого, то продай корову і присилай мені гроші — писав до неї чоловік перед кількома неділями; його волі послухала Ганна, хоч їй і малому Ількови серце аж тріскало за гарною половухою.

Так минуло часть зими і надійшла запустна неділя. Минувшого року пекла мама того дня бліниці (пампушки) для малого Ілька. О! таж він собі то так добре пригадує! Так, але тогди мали вони ще половуху і молоко і масло тай не забракло дещо гроша, щоби купити за них муки і яєць; але сего року, коли вже ані половухи, ані молока, ані масла, ані одного сотика нема, то не могло бути для него блинців; він то бачив. Але він був доброю дитиною і не хотів журити своєї матери, тому удавав, мов би зовсім не знав, що то за день. Но Ганна знала се так добре, як і він і вона вже давно задумала справити свому любимцеви несподіванку. Вона пожичила у одної сусіди трохи масла і молока, у другої муки і кілька яєць, — дали їй радо, бо знали добре, що віддасть їм пожичене, скоро тілько буде могла — і коли Ілько прийшов по полудни до кухні з подвіря, де лупав ріще, то як-раз застав маму, як вона зсипала муку в великий горнець.

— О! чи то не мука! — сказав Ілько і прискочив жваво, щоби заглянути до горця.

— Так, то мука, красна, біла мука! — сказала мати з усміхом. — Ану, чи вгадаєш, що я хочу з тої муки зробити?

— Певно хліб спечи? — відповів Ілько несміло, не згадуючи про блинці.

— Ні, я не буду хліба печи.

— То може юшку варити?

— Ні, юшку також ні.

Ілько почервонів цілий, — Га, то я вже не знаю — процідив через зуби.

—Не знаєш? То я тобі скажу: Я хочу спечи блинців, блинців красних і румяних будеш мати, мій пестію, нині на вечеру до сита. Заглянь но отам до коша!

Ах, як радо Ілько там заглянув. Там були яйця і масло, фляшка з молоком, кілька яблок так цукорнічка з цукром. Ілько аж підскочив з радости.

— Подай же мені тепер яйця — сказала мати.

Ілько подавав уважно одно за другим і тішився з того, що жовток так купався в муці. До того доливала мати ложкою молока. а Ількови казала обібрати яблока, покраяти і вкинути в тісто тай насипати потовченого цукру.

Мамуня вимісила добре тісто, прикрила і поставила на теплий коминок. — Нехай тепер кисне — сказала. О коби то Ілько міг був допомочи йому кинути! Він прибігав ще хвилі і заглядав під покришку.

— Тісто остудиться, як його не прикриєш, і не рушиться — сказала мати. Та на Ількове щастє воно не зробило тої накости; росло і наповняло цілу кухню милим запахом.

Ілько дуже нетерпелився. Вкінци смерклося і мати засвітила лямпу. — Іди — сказала мати — принеси ріща, розложимо огонь.

Ілько приніс ріща і небавком запалахкотіла в гору весело поломінь. Мати приставила до огня ринку і вкинула на ню масла.

Ах, як весело шипіло масло в ринці, а як пишно воно пахло! От що тільки набрала мати повну ложку пахучого тіста, щоби вкинути в масло, коли на дворі роздався тяжкий хід і чоловік в робітничій одежі і з грубою палицею в руках увійшов в двері.

— А хто там? — спитала мамуня, не зводячи очий з ринчини.

— То я — відозвався понурий голос, — чей може ще мене пізнаєш.

Мати мало не випустила з рук ринчини. — Ох, ти мій голубе! — крикнула вона і відсунула поспішно ринчину від огню! — то ти мій Максиме! — Побігла до него, обняла руками, а опісля закликала Ілька, що вліпив очи на гостя.

— Ільку, таже то твій тато, привитайся, поцілуй в руку!

Послушний Ілько приступив до него і взяв його за руку, щоби звитатися, але Максим видер її гнівно. — Що то за хлопчиско, — спитав, глянувши понуро на Ганну, — я-ж не хочу думати, що —

— Алеж Максиме, — перебила спішно мати, — та чейже пригадуєш собі нашого малого Ілька?

— Нашого Ілька! Нісенітниці! Чиж я тобі не переказував, щоби хлопчиска позбутися? Але о тім поговоримо пізнійше, тепер приладь дещо повечеряти, бо я дуже голодний. Що тут маєш в риночці?

— Я хотіла спечи Ількови кілька блинців, — сказала зажурена мати.

— Блинців, — промовив згірдно Максим, — сим зовсім не покріпиться чоловік, що цілий день був в дорозі. Що ще маєш дома?

Він глянув на сволок над комином, де висіли давнійше звичайно зо два пілті солонини; але тоті добрі часи, коли то солонина водилася в хаті, вже давно минулися, а тілько кілька вінців цибулі звисало зі сволока.

— Вкриши цибулі до масла і завари доброї юшки, але скоро — розказав понуро Максим. Ілько онімів зі страху. Він поглянув на матір, як вона відсувала горнець з тістом і кришила до масла кілька великих цибуль.

Така заміна — замість блинців з яблок, зупу їсти цибулину — о, то для него тяжкий удар.

— Ну, чого-ж ти витріщив очи? Чи не можеш принести тареля, та ложки? — гримнув на него батько.

Ілько налякався. Чимскорше подав тарілі і ложку. Мати наляла юшки, але Ількови горло неначе стягнулося, він не міг її ликнути.

— Чому-ж ти не їси? — спитала мати.

— Не можу, — процідив Ілько.

— Як не можеш їсти, — сказав Максим — то рушай спати! Але гляди, щоби сейчас заснув, бо як ні, то прийду з палицею. Розумієш?

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАСЛІДКИ ГЕТЬМАНСЬКОЇ РОЗГРОМНОЇ ПОЛІТИКИ.

Подаємо до загального відома, що „Січ" сот. 3-та ім Петра К. Сагайдачного, окр. III. в Клівленд, Огайо, рішенням річних зборів, котрі відбулися дня 25-го грудня, 1926 року, зриває всяку лучність з Січовою Централею в Шикаго, Ілл. Причини зірвання є гетьманство, проти котрого стояли всі українські організації тут на іміграції, плюгавлення українських діячів, як в старім краю так і тут в Америці, і оборона рода роботи еп. Богачевського і д-ра Назарука.

Ми сиділи тихо і думали, що Січова Централя побачить лихо, побачить, що „Січ" упадає, то буде старатися тому лихови зарадити і вступить з тої дороги, по котрій котиться в пропасть. Але ми помилилися. Діставши 24. число „Січи" з дня 15 грудня, ми побачили, що Централя буде котитися далі аж на дно пропасти, називаючи всіх чесних громадян темняками, дурнями, пияками і т. п., а вихвалюючи епископа Богачевського за те, що добре воду лускає на польський млин. Длятого ми, яко Січовики, уважали за свій обовязок зірвати всякі зносини з Централею.

Клівленд, О., 25 грудня, 1926.

Мих. Левицький, сотник, 1103 Buhrer Ave., Cleveland, O.
Фр. П. Гузіль, писар рек.
Петро Савідрик, кас. четар,
Володимир Фричний, четар.

З НОВИМ РОКОМ ОО НОВОЇ ПРАЦІ ДЛЯ СИРОТИНЦЯ.

Наше Товариство „Любов", відділу Українського Народного Союза в Філадельфії, Па., дало вже досі добрий доказ, як воно високо цінить думку будови Сиротинця Українського Народного Союза. Воно показувало свою симпатію для сеї справи не словами й голосленими ухвалами, а ділом. Ще дня 9 мая 1926 року приняло воно сю справу до відома на своїх місячних зборах і поперло гуманне діло з великим зрозумінням. Товариство „Любов" продовжувало збірку на Сиротинець почавши від мая аж до грудня, до річних зборів. На річних зборах ухвалено вислати зібрані гроші до каси Українського Народного Союза. З каси Товариства ухвалено дати 25 долярів, а решту зложили члени. 43 членів зложило разом 214 долярів. Разом вислано суму 239 долярів.

Та найважнійше відай те, що члени Товариства „Любов" признали, що складка не повинна вже скінчитися. Збори рішили вести збірку серед членів дальше. Члени висказувалися з похвалами про справу, але вони й розуміли, що збудує Сиротинець ніхто инчий, лишень самий український іміґрант, зорганізований в нашій організації. Як не поставимо його ми, то не поставить нам ніхто.

І не збудує нам сиротинця ніщо инче, лишень наші жертви. Не наше говорение, не ухвали, не резолюції, не гарні слова, не красномовні дописи, а наші жертви, наші центи, наші доляри. Хоч які красні слова ми не говорилиби, але сих центів і долярів поскупили, то нічого не буде з тих красних слів. Най кождий з нас дасть жертву, на яку його стати. Най дасть 5, 10, 15, 20 долярів або більше, або коли самий не може, най дасть менче як доляра, але най кождий дасть. Най ніхто не викручується.

Нас є в Українськім Народнім Союзі 15 тисяч членів. Колиб кождий з нас дав по 5 долярів, то булоби 75 тисяч долярів. Зі сею сумою можнаби вже починати діло. З меншою сумою діла починати не оплатиться. Значить, нам треба зібрати сю суму. Значить далі, нам треба давати так, щоби кождий з нас пересічно дав 5 долярів. Коли кождий з нас зложить сю суму, то ми маємо Сиротинець Українського Народного Союза готовий.

Тому з початком нового року ми бажаємо членам Українського Народного Союза красного розвою великої ідеї Сиротинця при Українськім Народнім Союзі, або инчими словами бажаємо, щоби всі члени Українського Народного Союза взялися з Новим Роком енергічно до праці для здвигнення Сиротинця. Працюймо, жертвуймо самі й других жертводавців приєднуймо, а будьмо певні, що наша праця вже скоро увінчається добрим успіхом.

Матвій Качмарчик, предсідатель; **Дмитро Веселик**, касієр; **Михайло Рибак**, секретар Товариства „Любов".

НАЙНОВІЩ ВІСТКА З УКРАЇНИ І ЯКА НАША НА СЕ ВІДПОВІДЬ?

Найновіща новина з рідного краю — це засудження польським судом селянина Ткачука з Тернопільщини на кару смерти за читанне книжки.

Навіть в царській деспотичній державі ніхто не чув про подібний присуд. Доперва суд польської демократичної републики здобувся на такий ґанебний присуд в 20-ім віку, віку поступу й науки. Цего явища ми навіть не можемо собі уявити, ми, що живемо в країні поступу, науки й винахідів. Тут хиба можна представити собі закони, що будуть карати за нечитанне книжок.

Ся одна новинка показує нам, в якім нещасливім і просто страшнім положенню находяться люди під польською владою. Тому й повинна бути генер головна думка наших еміґрантів, як помогти нашим братям у рідним краю в боротьбі з Ляхами. Та застановляти над тим довго нема що. Виберім собі орґанізацію, яка нам випадає до вподоби та зашлім їй коляду. Не дивімся на тих себелюбів, які вбравшися в краватку й конвірець, вже кажуть, що вони нічого спільного з рідним краєм не мають. Докажім нашим людям у старім краю, що вони не мають доброго зрозуміння для іміґрантів, коли вони думають, що ми в погоні за зеленим долром забуваємо за край, де ми родилися, та нарід, з якого ми вийшли. Певна річ, що межи нами є богато таких, які приїхали сюди з надією в серци своїм, що ми скоро вернемо назад до рідного краю, але тут по якімсь часі почули дивний магнетизм сеї землі, яка дивною великою силою держить нас при собі. Однак і такі з нас почувають ще й другі звязи, звязи з рідним краєм, з якого ми вийшли. Найжеж у них не лишаться сі звязи на папери, або на самих словах. Най кождий зазначить свою любов до рідного краю ділом. А таким одиноким ділом у теперішну пору є жертва.

Читаючи новинку про засуд селянина за читанне книжки, ми певно подумаємо за Рідну Школу, котра виховує молоде покоління й не дає змоги Ляхам спольщити українських дітей і не дає змоги переробити їх на ляпчарів своїх родичів і свого народу.

Перечитавши про ту вістку, призадумайтеся над її правдивостю. Представте собі, що це до Вас відзивається не писатель цих рядків чи редактор, що їх друкує, але український нарід, знеможений в тяжкій боротьбі за своє істнования. Це відзиваються до нас сотки малих дітий, котрі вчаться в Рідній Школі, і котрих Лях хоче спольщити і котрим забороняє вчитися в рідній мові.

Щиріми жертвами ми докажемо, що вони не одні жертвують своє життя і здоровля за рідний край, але що ми також готові пожертвувати наш маєток, труд і самих себе для добра нашого народу. Будьмо підпорою і моральною помочю в їх тяжкій боротьбі. З нагоди свят подаймо їм більшу поміч, підкріпім їх духа. І покажім їм, що далеко за морем мають рідних союзників.

І тота свідомість і чистіть Вашого сумління, що Ви сповнили свій народний обовязок супроти рідного краю, нехай Вам буде подякою і дальшою заохотою в народній праці для добра рідного краю в Вашім дальшім життю.

В. Б., Нюарк, Н. Дж.

ВАГНЕР І ЧИСЛО 13.

Чи число 13 є нещасливе? Так вірять не лише люде малої культури, але й т. зв. „визначні, великі" люде. Так приміром італійський письменник Д'Анунціо ніколи не написав року 1913., лише 1912+1. Німецькі ґазети приносять подробиці про вплив числа 13 на життя славного композитора Вагнера. Як початок тих забобонів Вагнера треба згадати, що імя і прізвище того композитора, написане по німецьки, складається з 13 букв (Richard Wagner). Вагнер родився 1813. року, додайте числа 1, 8, 1, 3 а одержите число 13. Точна дата народження Вагнера є 22 мая 1813. Додайте 1, 3, 2, 2, 5 і дістанете знова 13. Скінчив свого „Тангайзера" 13. квітня 1845. Славна вистава „Тангайзера" в Парижі була 13. марта 1861. Премієра „Перстеня Нібелюнґів" у Вайрайті відбулась 13. серпня 1876.; додайте 7 і 6 і знову дістанете 13. „Парсифаля" скінчив в Палермі 13 січня 1882 а премієру дали 26 липня (13+13) 1882. року. В 1849. році Вагнер мусів утікати у Швайцарію за участь в дрезденських заворушеннях. Додайте 4 і 9 і знову одержите 13. Заслання тривало 13 літ. В 1861. році композитор Ліст уладив банкет для 12 осіб, але привів із собою ще й Вагнера, то було вже 13 гостей. Присутні пані, забобонні, перелякалися, тому один учасник вийшов. На иншім банкеті трапилося подібне. Тоді Вагнер сказав: „Оставте все, як є, число 13 буде зі мною ціле життя". Дня 13 січня 1883 Ліст відвідав Вагнера в останне у Венеції, а місяць пізніще, 13. лютого Вагнер помер. Рано того дня Вагнер сказав: „Нині мені мусить щось приключитися". Перше й останне число з 1883 дають число 13. Протектор Вагнера, баварський король Людвик II. помер трагічно 13. червня 1886, а найвірніший почитатель Вагнера Ганс фон Вольцоген родився 13. листопада 1848. року.

КОЛЯДИ

Коляди, партитура на чотири голоси етимольоґічна правовись, виданне Юрія Павлуся. Ціна $2,00. Замовляти пишіть до

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НАЙБІЛЬШИЙ СКАРБ.

Давно тому, дуже давно, жила в однім селі вдовиця Марина з своєю дочкою-одиначкою Орисею. Вона заробляла собі на прожиток шиттєм та тканнєм; вона була дуже побожною і доброю, бо бідніймим від себе роздавала те, що їй лишалося з заробітку. Коли надійшов вечір, казала вона завсіди: „Я не змарнувала сего дня, а працювала і добре чинила".

Але одного разу Марина занедужала і не могла через пару неділь нічого заробляти. Тому не дивниця, що за якийсь час минувся послідний крейцар зі скрині. Тоді стала вона на силу з постелі і поволіклася до сусідів. „Сусідоньки", сказала, „ви-ж знаєте, що я вам допомагала не раз в біді; поможіть ви мені тепер, бо я хора й не можу заробити".

На сі слова ніхто з сусідів не відозвався, і бідна вдовиця пішла до дому засумована.

Орися, увидівши зажурену матір, сказала з гіркого жалю ось такі докірливі слова:

„На що ви їм так багато доброго робили, коли вони такі невдячні?".

Мати усміхнулася сумно і відповіла:

„Чи мала я покинути їх у біді? Я не робила добре задля подяки, але робила його в імя Боже".

По тих словах повалилася безсильна вдовиця на постіль. Орися припала до неї голосячи: „Матінко, не вмирайте! О, не вмирайте, не покидайте мене сиротою на сім світі".

Мати лежала не рушаючись, а Орися стояла над нею з заложеними руками і заплаканими очима.

Запала ніч. Орися засвітила каганець, і їй прийшло на думку, що мати нераз її про лісного царя оповідала, що той добрих людий любить і їм приносить поміч.

Але вперед треба пійти до нього о півночи й застукати тричі в тоту скалу, де він мешкає, а тоді він не пожалує своєї помочі.

Орися знала, де тота скала. Її маленьке серденько билося сильно в грудях. Вона піде, буде просити помочі для своєї матінки, бо що-ж вона сама буде робити на білому світі? Втім загас каганець і вона стояла в темноті. „Ні, ні, моя матінка не умре", сказала відважно й відімкнувши двері побігла до помешкання лісного царя. За хвильку була там і застукала тремтячою рукою три рази о скалу.

Вона почула, як ціла земля затряслася, як скала отворилася й якась невидима сила занесла її аж до підземної палати лісного царя. Вона стала у великій салі, що ціла була з кришталю. На середині стояв довгий, також кришталевий стіл, а кругом нього чудово гарні стільці. Всьо світилося, блищало, ясніло в тисячу красок. На столі стояли купи золота, дорогих камінів, коралів, перел, а всьо таке блискуче, приманливе. Кінець стола сидів старий чоловік у довгій білій одежі. На голові мав діямантову корону, а в руках тримав золоту палицю. Се був цар-лісовик.

Він глянув на Орисю і сказав:

„Чого тобі треба, людська дитинко?".

Орися набрала відваги, здіймила руки в гору й почала говорити:

„Добрий царю й пане, моя матінка така дуже хора. А до того, не маємо що їсти"...

„А чому ви не щадили? Таж ви мали добру роботу", — сказав цар.

„Бо матінка давала біднішим від себе, та тому в нас тепер нема нічого в хаті. Але я хотілаб вічно самий чорний хліб їсти, лиш коби моя матінка поздоровіла".

„Ти добра дитина", сказав цар, „і я хочу тобі допомогти. Але я можу тобі лиш одно бажанне сповнити. Можу зробити тебе богатою, або тоєю маму удоровити. Подивися кругом себе. З сих усіх скарбів можеш собі брати, кілько сама хочеш. Тоді зможеш для своєї матері купити лікарства, для неї хліба, молока постараться, ба, ще багато инших річей, про котрі ти навіть не знаєш".

Орися подивилася на блискучі скарби, що так блистіли й її до себе манили, на гарні коралі, перли, дукачі, — се все мало до неї належати, а до того ще лікарства для хорої матінки.

„Для хорої матінки? Отже її матінка не мала ніколи поздоровіти?

„Ні, ні, славний царю", хотіла вона крикнути, але їй здавалося, що червінці кличуть до неї: „Бери, бери!" І цар покивав головою і сказав: „Бери, бери!" І перли, коралі, дороге камінне, всьо ворушилося, всьо манило її до себе, все кричало: „Бери, бери!"

В сих скарбах були відай якісь чари сховані, бо вона не могла від них очей відірвати. Дух її запирало, а серце ставало в грудях таке тяжке, гейби ті усі скарби причепилися до нього й мовби вона сама стала таким твердим, блискучим каменем.

Ах, чи не мала вона вже справді серця в грудях, чи скарби її так очарували?!

„Матінко, матінко", прикнула вона перестрашена і вхопилася за груди, хотячи переконатися чи в неї є ще серце. І в тій хвилі побачила свою мамцю з скорченим з болю лицем недалеко себе. А гроші, скарби, перли, манили дівчину до себе, приговорювали то тихо, то голосійше: „Бери, бери!"

Але вона вже на то всьо не дивилася, вона бачила лиш свою хору матусю й упавши на коліна сказала:

„Славний царю, затримай собі усі свої скарби, а верни здоровле моїй матусі; я буду тоді найбогатшою на світі".

Цар усміхнувся й глянув сердечно на добру дитину.

„Ти витримала пробу", сказав лагідно, „коли-ж твоя мати для тебе найбільшим щастем, то вона буде здоровою. А що ти сими скарбами погордила, то най ваша праця буде для вас благословенством".

Він ударив палицею у стіл і Орисі здавалося, що вона летить десь далеко, далеко, але нараз опинилася коло постелі хорої матери й здавалося, що то всьо був сон. В хаті було вже видко, зза гори сходило сонце, а мати в тій хвилі отворила очі.

„Як я добре спала", сказала дивлячись на Орисю, „сей сон мене так покріпив; мені здається, що я тепер подужаю".

„Так, ви подужаєте, матусю", тішилася Орися тулячи до матери. „Бог добрий, Він вас не опустить".

Хтось застукав до дверий. Орися пішла подивитися; се була сусіда, що принесла хорій гладунчик (горнець) молока і боханець хліба.

Втіха, що сусіди все таки її не забули, додала хорій нової сили; вона дивилася з усміхом за Орисею, як тота скоро молоко варила та переливала в маленьке горнятко, щоби дати напитися матусі.

За якийсь час прийшла вдовиця цілком до здоровля, так, що могла разом з Орисею працювати, а роботи мали подостатком, тай не одеи гріш затримався в скрини, але не оден пішов все таки на підмогу біднійшим.

Часами згадувала Орися про скарби лісного царя, але мати так їй казала:

„Такі скарби можуть дуже легко розійтися, але в праці лежить богацтво, котрого ніколи не можна змарнувати. Хто хоче працювати, той найшов найбільший скарб. Бо-ж мені до того ще таку добру дитину як ти, то я дуже щаслива й задоволена".

До Америки і Канади.

На многі запити подаю до відома, що американський іміґраційний закон признає першенство на приїзд до Америки: хліборобам (фармерам) і хліборобським робітникам, огородникам, пасічникам і лісовим робітникам, без огляду, чи мають кревних або знакомих в Америці, чи ні.

ДОЛЯРИ

ПОСИЛАЄМО ДО ВСІХ КРАЇВ ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО.

До Канади можуть також їхати хлібороби і хліборобські робітники та робітниці.

По близші інформації зголошуватись до:

GLOBE SERVICE CO.,
30 EAST 7TH STREET, NEW YORK CITY
Tel. Orchard 8968. ВАСИЛЬ ЗАГАЄВИЧ, голова

НЕ КОНЧЕ ЗДОРОВ ДНЕСЬ

Скільки то раз чується се нарікання між людьми, котрі виглядають здорові? Се нарікання як раз може бути пересторогою правдивої небезпеки. Незанедбуйтеж її.

В богато случаях зауважуєсь, що нирки нефункціонують правильно у викиданню отруї з тіла. Вони потребують помочи. Пийте богато води і попробуйте Gold Medal haarlem oil capsules (оригінальні і правдиві). Знаний мочевий стимулянт від 1696 року. В трьох величинах, запечатаний, ґарантований, як представлений.

GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

Дивіть за іменем Gold Medal на сині золочеїй пачці. Не беріть імітацій. У перворядних аптиках, 35, 75 ц. і $1.50.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ".

ПЕРША КНИЖЕЧКА (український повістковий Буквар п. Матвійчука)	40 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (для другої кляси, п. Матвійчука)	45 ц.
БУКВАР, зладжений п. Д. Андрейком	50 ц.
БУКВАР (Народна Школа)	30 ц.
ЧИТАНКА, друга	30 ц.
ЧИТАНКА, III. і IV.	75 ц.
КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипякевича	50 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, написав І. К.	15 ц.
КОРОТКА ІСТОРІЯ БІБЛІЇНА, Старого і Нового Завіта	60 ц.
КАТЕХИЗМ	30 ц.
ПОЧАТКОВА ҐЕОҐРАФІЯ, Ст. Рудницького	75 ц.

Гроші належить посилати рівночасно з замовленнєм. За посилатою (C. O. D.) книжок невисилаємо.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

РІЗДВЯНИЙ ЗДАРОВ НОВИЙ

ЛІТАЮЧІ АНГЕЛИ З МУЗИКОЮ. Образець на боці вказує Вам новість, яку Ви ще не бачили в житю. Піднімаєш з довкола літаючими ангелами, з милозвучними дзвінками та мінятура Різдвяних Ясел. Це все зроблене на подобу карусель. Зауважіть фану на горі, яка все порушується, а з нею ангел з трубою, а також ангели з трубами і дзвінками під нею, те все обертається около, а за кождим оберненнєм ударяють в дзвінки, які видають милозвучні тони. Під дзвінками є мінятура Різдвяних Ясел. Піднімок є 13 цалів високий, гарно вироблений в кольорах і можна поставити його на верху деревця і теплота від світла на деревци порушить фану, дзвінки зачнуть дзвонити, а те все представляє дуже гарний вид. Або положіть його на столі і засвітіть свічки або положіть його на радиєтор або пец (коли не загорячий) і сим рушите його щоби обертався. Та де би Ви його положили, всюди прикрасить Вашу хату і принесе святочний настрій. Добрий на Все. Ціна за всю сю повість є лишень $1.25. НЕ ПРИСИЛАЙТЕ ГРОШИЙ НА ПЕРЕД лишень витніть се оголошення і пришліть до нас з 25 центами на пересилку. Ціну $1.25 заплатите при відборі почтарови. ВИШЛІТЬ ЗАМОВЛЕННЯ ВАШЕ СЕЙЧАС.

GRAND NOVELTY CO., Dept. 932, 1723 N. Kedzie Ave., CHICAGO, ILL.

ВАША БУДУЧНІСТЬ ЗАВИСИТЬ ВІД ВАШИХ ОЩАДНОСТИ

ГРОШІ ЗЛОЖЕНІ ТЕПЕР ПРИНЕСУТЬ ВАМ

4%

ВІД 1-го СІЧНЯ
СКЛАДАЙТЕ
ОЩАДНОСТИ ДО ВІДВІЧАЛЬНОЇ ІНСТИТУЦІЇ,
ЯКОЮ ЄСТЬ

СТАНДАРД БАНК

ЧЛЕН ФЕДЕРАЛЬНОГО РЕЗЕРВОВОГО БАНКУ
(MEMBER FEDERAL RESERVE BANK)

ЗНАНИЙ ВІД ПІВ-ВІКУ ЗІ СВОЄЇ СОЛІДНОСТИ.
Отворено до 8-ої вечером.

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK
BRANCH: FIRST AVE., COR. 79th STREET, NEW YORK CITY

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛИ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St. JERSEY CITY, N. J.

ПРИРОДНИЧИЙ ПАРК (ЗАПОВІДНИК) НА УКРАЇНІ.

На Радянській Україні є цікавий парк, якому рівного нема в цілій Европі. Парк той називається „Нова Аскания", а є в ньому найрізнійші звірята, а розпочато є той парк знаменитою ботанічною досвідною станцією. Ще перед війною вдалося приєднати для того парку (основаного заходами приватної людини) визначних ботаніків і зоольогів. Парк займає 600 десятин землі, а служить виключно для ботанічних дослідів. Простір, застережений для звірят, є такий великий, щоби звірята могли почуватися зовсім свобідно, що вможливлює як найдокладніше обсервувати їх життя і звичаї.

— Деж я найшовся? — питається справоздавець „Красної Газети" — який оглядав цю Нову Асканію. Стадо диких антильоп чвалає попри мене. Стрічаю величезного чорного струса. Дикі коні і зебри зриваються і втікають, як заглянули мене. Посеред степу оселяє величавий парк. Стукається в холодний дим, цвітистими девадами: тут птичий рай. Здається маємо перед собою опірених мешканців тропікальний джанглів. Перед моїми очима літає огнисто червоний птах. На озері, довкола якого ростуть дерева, плавають чорні лебеді. Півнич пригадують дише стада диких качок. Здалека видно фляміндів, у типовій відпочинковій поставі. На берегах озера загніздилися цілі громади щурів, із якими йде завзятий бій. Все таки множаться неправдоподібно скоро і численно. Навіть високі нагороди, визначені за кождого вбитого щура, були досі безуспішні. Нечайно цілий гурток лям зривається і втікає нечувано скоро. Там знову стадо антильоп лежить нерухомо. Наші поводатарі перестерігають нас, щоби ми не наближалися до антильоп. Передовсім небезпечною є самиця антильопи, яка дуже запопадливо боронить своїх молодих. Той рід антильоп — поясноє провідник — є для парку свого рода благородною валютою. Рід той вже зовсім вигинув, тому инші звіринці можуть лише звідси спроваджувати їх за високі ціни. Одна така антильопа варта 1.500 рублів. Часто вимінює Нова Асканія ці звірята за инші. Антильопи не видержують зими, але гну, себто инший рід антильоп, якось лекше зимують. У Новій Асканії є ще инші роди звірят, рідкі вже нині, або такі, які деинде вже вздагалі не жиють.

ПОЗІР! ЧУЙНО!

ВУДГЕЙВЕН І ДЖАМЕЙКА!

ЗАХОДОМ СПІЛЬНИХ СИЛ ТОВ. „ВІЛЬНА УКРАЇНА" І БРАТСТВО СВ. ЮРИЯ

устроюється сценічний образ

ВЕФЛИЄМСЬКИЙ ВЕРТЕП

В НЕДІЛЮ, 9. СІЧНЯ 1927 Р.

В ARCADIUM HALL

116th Street and Jamaica Avenue,

RICHMOND HILL, L. I.

Перед і по Вертепі відбудеться

БАЛ

Поч. о год. 2 попол. — Вступ 50 ц.

Весь дохід з сего вечера призначений на покриття коштів, пов'язаних з виданням та отерта сіл сиротам. Кому що серце лежить доля рідного краю то всіляко сюди присутність вичинить, а то помоці. Цеть ми і кажемо другтях на „Вефлиємський Вертеп", а там поспитуєм та погуляєм. А певно ніхто не пожалує того вечера.

Спільний Комітет. 2-3

Вудгейвен і Джамейка.

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.

Виступає в сій штуці 14 осіб.

Ціна 85 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи".

„SVOBODA"

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ПАННОЧКИ ГОТОВТЕСЯ НА ПЯТНИЦЮ, 14-го СІЧНЯ.

Гаркавенко виступить в Ню Йорку.

На просьбу української публики, котра не могла дістатися на ювилей Гаркавенка, бо саля була переповнена, менаджер Джек Пфеффер порішив устроїти ще раз виступ Гаркавенка в Ню Йорку, котрий відбудеться в пятницю, 14. січня в Манґаттен Лайсеюм на 4-ій ул. Того вечера Гаркавенко покаже нові штуки та свою страшну силу, кромі сего буде великий концерт при участи нових артистів, співаків, співачок, танцюристок і музики. Для українських панночок Гаркавенко дасть презенти; одна з найкрасших панночок дістане гарну іспаньску шарфу. Одним словом: там буде все добрне.

КАМІННЯ В ЛЮДСЬКОМУ ТІЛІ.

Каміння в людському тілі можуть траплятися в таких місцях, що й ми не догадувалися би. У тих місцях заподіюють ті камені найтяжші ушкодження. В очах, ухах і носі, щоці, шиї, легенях, у жовчі, нирках, міхурі, кишках трапляються не так дуже рідко мінерали до певної величини. Можна уявити собі, як богато може бути тих каменів, коли в німецькій т. зв. Оттонській збірці в одним-одинокім жовчевім міхурі найшли не менше лише 7802 мініятурних камінчиків.

Давно мандрували по краях обманці й дурили, що вміють вилічити хорих на каміння людей. Говорили, що лічать ріжні недуги: істерію, забурення ума, бо недуги ці повстають наслідком каміння в мозку, а каміння це можна добувати операцією. На базарах перед великою товпою народа переводили вони операцію голови, але лише таку, що зарізали трохи шкіру а потім вивченим рухом ніби витягали з голови той камінь, що хорому спричинював стільки болю, крім того ще нераз і гнізда ушних хробаків, павуки або мухи, як спричинників недуг.

Нідерляндські маляри (около 1600-го року) часто малювали таких „чудотворців". Прим. маляр Вейдман (із 17-го століття) зобразив, як такий чудотворець оперує жінку. На операційному столі є вже 17 каменів. То мусіло мати вплив на пацієнтів і глядачів. Таке усування каменів мусіло суґестивно впливати на істеричних і слабовитих людей, і під впливом суґестиї нераз вони дійсно могли виздоровіти. Хірург Ж. Боальо (+1714) за кождим разом як переводив операцію, по пилатськи вмивав руки й говорив: „Операція покінчена, хай тепер і небо виздоровить вас".

Мінеральні матерії, які бувають у крови й соках людського тіла, а саме матерії, що містять у собі вапно, можуть осідати на найрізнійших місцях і творити осад. Самособою є це хоробовий стан і доказує недостаточну переміну матерії, бо коли кров і соки здорові, то не допускають до осаду. Вапно осідає передусім на місця, які виділюють із себе ропу і за кілька або кільканадесять літ може вже бути поважне звапнення. І так у слізних каналах повстають сльозні камені, а в шиї (коли є т. зв. хорі мігдалки) находили вже „мігдалкові камені" довгі на 4 цм.! В слинових каналах бувають слинові камені до величини нагніток. При хронічному запаленні носової ями витворюються там носові камені величини ліскових горіхів, а в ушних ямах ушні камені. В жилах може повстати звапніння, коли там довший час бувають камені. Сухітники викашлюють часом звапнілі леговища бактерій, чахотки, величини гороху, т. зв. легеневе каміння.

Найчастійше трапляється жовчеве каміння. Як уже згадано, в одним одинокім жовчевім міхурі найшли 7.802 камінчиків. Самособою що тоді таке каміння дуже дрібосеньке, величини піску або грису. Взагалі, можна сказати, чим більше того каміння, тим воно дрібнійше. У жінок причиною жовчевого каміння найчастійше є горсет, шнурування. Тиснення зі шнурованих ребер на жовчевий міхур спричинює запір жовчі, а то є головною причиною, що твориться каміння.

Та найчастійше твориться каміння в мочевих проводах і то вже здавна найбільше знане. Вже в старинім Єгипті була спеціяльна кляса лікарів-мистців, яких спеціяльностю було вирізувати таке каміння. В Німеччині в давнійших століттях мандрували такі „лікарі-чудотворці" з міста до міста, з краю до краю. Для реклями показували нібито викроєні камені, а такі величезні, що й рішучо не можуть найтися в тілі. Поети оспівували тоді терпіння, спричинювані камінням.

Каміння в міхурі буває як найдрібнійший грис, але буває й так, що один-одинокий камінь виповнить весь міхур. Поверхна такого каменя звичайно гладка; буває теж рапата, тоді ті камені називаються „морвовим камінням". Тоті слизова шкіра часто буває покалічена. Коли розрізати такий камінь, то побачимо, що він складається з верств ріжної краски. В середині є звичайно зеренце, є то чуже тіло, довкола якого осідала помало камениста матерія.

Всі ті камені в ріжних органах людського тіла можуть спричинити небезпечні ушкодження. Нездужаючі на камінь терплять дуже й нераз мусять переходити тяжкі операції. Наполеон III. нездужав на камінь. Спочатку самого тоді замітили, що твориться камінь.

СТАРИННИЙ РИМ МАВ ТАКОЖ ЧАСОПИСИ.

Часописи й журналісти не появились із винаходом друкарської штуки. Як високо розвинена була журналістика вже в стриному Римі і як добре жилось тоді журналістам, довідуємося з найновійшої праці історика Мірті даля Валля. Про рекляму, вербуюк, пропаганду, прибиванням на мурах знаємо вже давнійше зі знахідок передусім у Помпеях. Про ті перші часописи і їх журналістів знали ми менше.

Коли римська держава все більше поширювалася, треба було й удержувати тіснійші взаємини зі столицею світа. Тоді повстали насамперед „Acta publica", свого рода державний монітор, що правильно появлявся. Аннали жреців (священиків) зробили небаром місце иншій багато важнійшій газеті „Acta Diurna„ („Щоденні Вісти"). Вони ріжнилися від попередніх публікацій не лише щоденною появою, але передовсім способом повідомлень. „Acta Diurna" вперше приносили вісти з ріжних ділянок. Попри справоздання зі засідань сенату, оголошення проєктів закона і т. д. приносили вони вісти з публичного і приватного життя Риму і провінцій. В 59-тім році перед Хр. розпорядив Цезар, що мається видавати і поширити справоздання з сенату, а також „Acta Diurna", „Щоденні Вісти" римського народу. Отже вже в часах републики і в першій добі цісарства треба розріжнити три римські газети: „Annales Maximi", „Церковці Вісти", що їх видали священики, „Acta Senatus", що були державним монітором, та „Acta Diurna", що були приватним газетним підприємством. Щоденні Римські Вісти ділилися передусім на три части: одна часть займалася (як і нині буває) державними справами: двірськими вістями, гідними згадки подіями, инша часть займалася місцевими подіями, подавала повідомлення, загальні вісти, приватні події зі щоденного життя, родинні вісти всякого, навіть найбільш скандального роду. Звісно є, що історик Тацит послугувався тою римською щоденною газетою. Брав відтам не лише важні промови й політичні події, а також ці знамениті анекдоти з римського життя, якими так гарно попереплітав свої твори. Ціцеро був дуже пильний читач і передплатник. Коли був далеко від Риму, то йому мусіли посилати газету. А римський молодець Целій Руф, літературний і політичний Ціцеронів і часописний кореспондент, за час служби в Кілікії, усе гідне згадки мусів доповняти приватними інформаціями. Про стиль тої газети довідуємося з Петронієвої пародії, там де він сатирично описує славне тоді весілля багатого визволеця. І вже тоді ганьбили за мову в газеті: казали, що то газетна латина. Крім вістей із товариського життя, у яких цісарева Лівія або Агріпіна казали містити там оповістки про прийняття (гостини), багато місця займали повідомлення з розводових процесів і скандальні справи. Вже Сенека нарікав: Нема одного дня, щоби „Acta Diurna" не повідомляли про якийсь розвід.

Журналіст у старинному Римі відгравав важну і могучу ролю. В „Codex Theodosianus" подибаємо вперше слово „diurnarius", що означає зовсім тесаме, що журналіст. У Юстініянському кодексі вичислені докладно привілеї які мали деякі редактори, але мабуть лише редактори державного вістника. Префекти не сміли бути редакторами з причини небезпеки підкупства й політичного використування.

Можна напевно сказати, що вже тоді був правильний і виключний журналістичний фах. Журналісти писали для часописів і жили з того. Зайняття журналістів було дуже поплатне. Мабуть поплатнійше як сьогодня. Приміром, славний історик Салюст у молодих літах займався журналістикою. Він редаґував при помочі постійних співробітників і за порадою Цезаря „Commentarium rerum urbanarum" тижневик міських подій. Багатий Римлянин Люкуль відступив йому 300 визволенців для переписування тижневика. Кождий такий писар писав денно пять копій. Що середи виходила газета в поважній скількости (навіть як і на нинішні часи) 10.-500 примірників. Кождий примірник коштував одну драхму. На один місяць за 42.000 копій приносило це стільких тисяч драхм. Видавництво річно коштувало яких 2.000 драхм. Цей тижневик приносив редакторови Салюстови стільки доходів, як дуже пожаданий проконзулят у найбагатшій провінції Азії, тай не треба було при цьому бути злодієм, як проконзуль Верас. Головний редактор мав репортерів. Репортери вганяли, щоби розвідатися щось нового то по форум, то в базиліках, по всіх публичних майданах і в усіх цікавих приватних домах. Також новелі й анекдоти поміщували як правильні додатки а саме так, що записували їх на публичних майданах від оповідачів. Поширювали гатети як і нині: продавці продавали ґазети на вулицях. На провінції розвозили часописи курери.

Крім тих усіх вістей і політичних інформацій, які головний редактор мав безпосередньо від кождочасного володаря, не бракувало і правильної кореспонденційної служби з далеких околиць держави. Так старинні Римляне рано при сніданку або вечером в купелі або на тріклінїюмі могли правильно довідатися всі вісти, які варта було знати. А старинним Римлянкам не хибувало сплетень, цікавих історій, сензаційних скандалів. Сплетні все були свіжі. Самособою вісти, що приходили з провінції, були спізнені. Але на цю ріжницю не дуже зважали.

Розмова двох дозорчих дому.

І. дозорчиха: Чую на моє здивування, що ваш молодий комірник із першого поверха помер несподівано. Шкода такого молодого чоловіка! То був такий добрий чоловік! Щож йому було?

— Боже, він переходив лічення, яке мало забезпечити його від старости, тай те лічення вдалося йому.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

35 ЦЕНТІВ.

ВЕЛИКИЙ ЗБІРНИК КОЛЯД, під нотами, 50 цнт.

ХРИСТОС РОДИВСЯ, коляди на Різдво Христове на фортепян, разом зі словами. Зложив Д. Січинський.

Ціна 75 центів.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ по 5 цнт.

ЛИСТОВИЙ ПАПІР, зі желанням на Рождество Христове, 10 центів.

ЛИСТОВИЙ ПАПІР, з образцем вертепа і желанням Різдвяних Свят ..... 15 ц.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ТЕПЕР МОЖНА НАБУТИ

ВИФЛЕЄМСЬКИЙ ВЕРТЕП

СЦЕНІЧНИЙ ОБРАЗ НА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВЕ

В чотирох актах.

ЦІНА 10 ЦЕНТІВ.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗНАЧІННЯ СПІВАКА.

Добрий голос — це великий дар природи. Хто має й уміє нним орудувати, може ним так впливати на людську душу, як письменник книжкою. Знаємо добре з нашої історії, як то „кобзарі" пригадували співом славні діла бувальщини й поривали люд до чину. Сьогодня не вистарчає самий природний голос. Спів стає трудним званням. Для співу треба мати й добру школу, щоби голос мав відповідну силу, краску і щоб можна було його довго вдержати. У культурних народів великий попит на добрих співаків. Їх запрошують співати в операх, а відвідувати їх концерти являється потребою душі кожного. У нас це дещо не так. Про наш нарід говориться багато, як про співучий. І дійсно — він видав кількох співаків світової слави, хоч деякі з них не зовсім то признаються до свойого народа. Але цьому вже винні у великій мірі ми самі. Не цінимо їх відповідно, не даємо їм відповідних засобів і слабші характером відстають.

На днях виїздить зі Львова до Італії на дальшу науку співу наш земляк К. Чічка-Андрієнко. Тому, що в нас нема опери, він прийняв був запросини міського польського театру і співав там 4 роки. Серед шовінізму, якому Поляки віддаються в театрі так, як і в політиці, не легко було Чічці звернути на себе увагу. Але завдяки свойому голосу і співацькій умілости він прислував польську критику заговорити про себе як найприхильніще. В вересні 1926 р. попрощався Чічка з львівськими Українцями, уладжуючи концерт в салі Лисенка. Артист захопив своїми піснями всіх учасників, які дякували йому гучними оплесками.

Не сумніваємося, що по скінченні дальших співацьких студій дасть себе Чічка пізнати й на Великій Україні, а тимчасом понесе славу Українця на італійську землю.

В Чічці тратить Львів не тільки першорядного артиста-співака, але й громадянина. Він вданий у нас з того, що під псевдонімом видав одну дуже цінну книжку про найживотнішу ділянку українського життя. Бажаємо йому як найкращих успіхів на чужині і скорого повороту до Рідної Землі.

(„Новий Час").

ЖАРТИ.

Стара панна (до дітей): „Я не буду вам розказувати самі байки, послухайте раз иншого: Я пішла раз одного гарного пополудня на прохід. Нараз надійшов той пан, що дуже-дуже любився в мені, бо я подобалася йому. Він хотів оженитися зі мною. Бачите, я не хотіла, бо я воліла бути з вами, діточки".

Діти: Тіточко, розкажіть нам ще якусь таку байку.

— Коли я в товаристві молодих жінок, ніколи не знаю, що маю говорити з ними, — нарікає молодий чоловік перед приятелем.

— Таж говори з ними про їх красу, — повчає його товариш.

— Ба, а як вони не є гарні?

— То говори з ними про їх поганих товаришок.

Стінний Календар

з портретом

ІВАНА ФРАНКА,

(в двох кольорах)

свята українські і англійські.

ЦІНА 30 ЦЕНТІВ.

КАЛЕНДАРІ НА 1927 РІК.

У. Н. Союза ..... 50 ц.

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

МІСТО, ЩО ЛЮБИТЬ ЦВІТИ.

Що Лондон є місто мряки, то мабуть усі вже знають. Та не всі знають, що Лондон є це велике місто, яке купує найбільше цвітів. Столиця Англії має свої огороди цвітів на островах Сціллі (40 км. на південний схід від заливу Ленгсерд на Атлянтійському океані). Недавно тамошні огородники післали 700 тон цвітів на лондонський базар. Мають окремі кораблі, що цілий тиждень возять цвіти.

ВИНОГРАД СВІТА.

В цілої поверхни землі є 10 мілінів 143.000 гектарів засаджено виноградом. Із того припадає дуже велика часть а саме 92.7 процент на Европу. На Італію і південний Тироль припадає 42.82, на Еспанію 18.4, на Францію 15.5 процент.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРА РОБОТА.

Хто хотів би навчитися мити вікна, або вже вміє ту роботу, прошу зголоситися до:

М. МАКСИМОВИЧ,

122 Suffolk Street, New York City.

Телефон: Astoria 0682. 2-5

НА ПРОДАЖ МУРОВАНИЙ ДІМ

3-фамільний з 2 штоками і ґаражем. Продається за приступну ціну. Голоситися до: 2—

M. P. c/o SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ на продаж, в добрім положенню, бизнес виробленний між Українцями, Словаками і Поляками, місячний оборот близько $4,000. Продається через виїзд на фарму. Голоситись до: 2-3

П. ПОЦІЛУЙКО,

836 Princeton Ave., Palmerton, Pa.

ДЕВЯТЬ КНИЖОК ЗА ДОЛЯРА!

Хто пришле одного доляра, дістане оплатно в рекомендованій посилці 8 книжок В. Бурдинського:

1) Ішли діди на муки, 2) Історія України І. (княжий вік), 3) Історія України II. (литовсько-польський вік), 4) З живого медведя (комедія), оповідання: 5) До віри батьків, 6) Шаґін Герай, 7) Небіжчик ходить, 8) Волю бути козачкою, 9) Пластун. 279-

Доляра висилати в рекомендованім листі на адресу: W. Bidzyrowsky, Lemberg, East Galicia, Poland, Europe.

АДВОКАТ,

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVENUE,

CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається перекладанням абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві патентові і прочі справи. 191—

ПРИЯТЕЛЬ РОБІТНИКА

PAIN-EXPELLER

Торговельна марка Реґістр. Уряду Злучених Держав.

Зісний понад 50 років.

Глядіть за торг. маркою ЯКОРА.

ЮЛІЯ ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

189 E. 7th ST., NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 9844

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУКЛИНУ

PLAPAO на пробу і книжку про пропуклину цілком безплатно.

СТУАРТА PLAPAOPAS є чимось иншим від паса. Є це медичний збірник, який приліплюється сам, щоб сильно держати нутренности в животі. — Нема паскіз, спружин або спряжок. Тому не зсувається, не тре тіла і це скелкости заліза „groper". Тисячі осіб лічилося в ваті успішно, не опускаючи денної праці і успіх був навіть в найгірших випадках. Мягкий наче аксамит, легкий до уживання, не дорогий, нагороджений золотим медалем і першою нагородою. Процедура лічення натуральна, послідовно, пас стається непотрібним. Удовіднимо то, що говоримо, посилаючи Вам пробу PLAPAO цілком ДАРОМ. Напишіть свое назвиско і адресу на купоні і вишліть почтою днесь. 257,69

PLAPAO LABORATORIES

3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Імя і назвиско .....

Адреса .....

Відворотна почта принесе Вам пробу PLAPAO безплатно.